

Urban Eindhoven

Concept notitie september 2007

Inleiding	3
Huidige situatie	3
Wat: hiphop vs urban.....	3
Wie.....	5
Werkplaatsen:.....	5
De straat: skaters en graffiti.....	5
Thuis: rappers, DJs en producers	6
Dansplekken: Breakers	6
Gesubsidieerde werkplaatsen	6
Beeldvorming.....	7
Makers:.....	8
Rap	8
Breakers (Bboys).....	8
Graffiti	9
DJ	9
VJ/Video	9
Docenten/onderwijs	10
Welzijn	10
Podia.....	11
(Semi) Commerciële organisaties	11
Festivals/evenementen.....	12
Projecten.....	12
Relaties lokaal	13
Relatie met Eindhoven Laboratoriumstad	13
Onderzoek en vernieuwing	13
Cultureel ondernemerschap	13
Strijp S	13
Stimulering van creatief productieklimaat.....	14
Talentontwikkeling & professionalisering	14
Subsidies	15
Faciliteiten en voorzieningen	15
Samenwerking	15
Relaties provinciaal, landelijk en internationaal.....	16
Adviezen	17
Integrale aanpak.....	17
Cultuuraanjager/netwerker	17
Ruimte & Ondersteuning	18
KISS-principe.....	18

Inleiding

Nog niet iedereen bij de Gemeente Eindhoven zal ingewijd zijn in de straatcultuur van jongeren. Ook heeft het onderwerp raakvlakken met verschillende beleidsterreinen. Daarom zal deze notitie wellicht uitgebreider dan andere notities stilstaan bij de context en achtergronden. Ook mijn eigen kennis was beperkt maar gelukkig ben ik door verschillende insiders wegwijs gemaakt. Mijn dank hiervoor. De namen van geraadpleegde personen, organisaties, literatuur en websites staan in de bijlage, onder Verantwoording. Verder staan er waar nodig ook in de notitie voetnoten met verklaringen en verwijzingen. Ongetwijfeld is deze notitie niet compleet maar het geeft wel een goed beeld van wat er is en vooral wat er *mogelijk* is.

Warner Werkhoven
Kosmose¹, expertisecentrum culturele diversiteit, september 2007

Huidige situatie

Wat: hiphop vs urban

Het kiezen van de juiste benaming van onderhavige creatievelingen is tricky business. Benamingen en benaderingen veranderen met de tijd, maar in essentie blijven de creatieve uitingen hetzelfde. Hiphop is de *old school* benaming die zijn oorsprong heeft eind jaren 70, urban is een meer recentere term die soms geassocieerd wordt met een muziekgenre maar ook veel breder opgevat wordt als alle grootstedelijke creatieve uitingen die hun oorsprong in de straatcultuur hebben. Voor het gemak kiezen we in dit stuk voor de bredere benaming Urban Culture. Het feit dat de straatcultuur uit de jaren 80 nog steeds populair is geeft aan dat het om een kunstvorm gaat die serieus moet worden genomen.

Urban Culture is een afspiegeling van hedendaagse jongerencultuur en er wordt daarom ook meer in termen van lifestyle gedacht dan in termen van kunstvormen. Het betreft vaak populaire cultuur en de makers zijn vaak onwetend van wat speelt in de conventionele kunstsector en daarom ook vaak onconventioneel en vernieuwend. Dus geen kunst die reflecteert op de kunst zélf maar een stadscultuur die vaak op een heel natuurlijke manier maatschappelijk betrokken is. Diversiteit in achtergronden en etniciteiten is normaal en het mixen ervan in taal en andere uitingen gebeurt zonder dat ze beseffen dat ze iets heel bijzonders aan het doen zijn. Het maakt urban arts ook interessant voor welzijnsorganisaties als middel tot een maatschappelijk doel. Maar dit alles verbloemd dat het wel degelijk gaat om creatieve uitingen die uitgroeien tot volwaardige kunst dat zich kan meten met kunst uit de 'gevestigde orde', getuige ook de cross-overs die ontstaan met andere kunstvormen.

---

¹ Kosmose is een project van het Centrum voor Amateurkunst Noord-Brabant en wordt mogelijk gemaakt door de Gemeente Eindhoven en de Provincie Noord-Brabant

Urban culture omvat verschillende uitingen die vertaald kunnen worden naar de 'standaard' kunstdisciplines muziek, dans, beeldend, literatuur en theater. Er is in deze notitie voor gekozen om de 4 elementen van de hiphop als afkadering te gebruiken, maar deze breed te interpreteren:

- Graffiti (beeldende kunst) en in mindere mate VJ-ing, video, design (websites, flyers) en het pimpen van schoenen (zie MAD project)
- DJ-ing (muziek) maar ook het maken van tracks en beats
- Breakdance (dans) waaronder alle denkbare verwante stijlen
- Rappen / beatboxen (literatuur / muziek)

Verder zijn er kunstvormen die moeilijker te categoriseren zijn zoals de stickercultuur, capoeira (Capoeira Eindhoven), mode en urban climbing (Monk). Opmerkelijk is dat hiphoptheater nauwelijks voorkomt in Eindhoven. In de Randstad zijn namelijk verschillende voorbeelden van (professionele) mengvormen van jongerentheater met hiphop/urban kunsten zoals Theatergroep DOX, DNA, Rotterdams LEF, Jongerentheater 020, Don't hit mama, Urban Myth en ISH. Een groot aantal van deze gezelschappen hebben ook opleidingsmogelijkheden of talentontwikkelingstrajecten (bijv. Fame-ISH). In Eindhoven zijn er maar enkele initiatieven bekend, als eenmalig onderdeel van MAD-project en het doorlopende "The History of Hiphop" van Flow Provider. In Tilburg is onlangs de hiphoptheaterproductie "Kreet uit de west" uitgevoerd.

Het onderscheid tussen professioneel, semi-professioneel en amateur is moeilijk te maken. Als alleen gekeken wordt naar de mogelijkheid om een inkomen te verwerven in de urban arts, dan is het moeilijk dat onderscheid te maken. De urban culture bevindt zich nl veelal buiten het gevestigde, gesubsidieerde circuit waardoor het moeilijker is een inkomen te verwerven. Meten naar artistieke normen zijn er zeker wel verschillen maar onderscheid maken tussen professioneel en amateur wordt dan wel een subjectieve zaak. Daarom wordt in onderstaande geen onderscheid gemaakt tussen professioneel of amateur.

Eindhoven en Rotterdam zijn in Nederland de bakermat van de hiphop. Het Eindhovens platenlabel Djax was de tweede in Nederland die een Nederlandse hiphopplaat uitbracht: No Enemies van de Eindhovense rapgroep 24K (1989). De label heeft ook een belangrijke rol gespeeld in Nederhop (Nederlandstalige hiphop)². In 1991 pioniert Djax met de succesvolle Nederlandstalige rapgroep de Osdorp Posse in een tijd dat er alleen nog in het Engels gerapt werd. Ook de Eindhovense stickercultuur is befaamd:

"Wereldwijd zijn exposities gehouden die werk van Eindhovense stickeraars tonen. De straatkunst is opgenomen in boeken van kunstuitgevers als het Britse Thames & Hudson tot aan het Italiaanse graffitiblad Garage. Het werk van space3 is te zien geweest in Parijs, Praag tot aan vooraanstaande expositieruimtes in Tokyo"³

Verder worden ook Eindhovense graffiti's vermeld in internationale kunstboeken en -bladen. Henk Pijnenburg uit Deurne is wereldwijd een bekende verzamelaar van graffiti kunst.

---

² <http://www.djax.nl/djax/subdivisions/nederhophistory.html>

³ <http://www.eindhovensdagblad.nl/kultonline/article62975.ece>

Wie

De urban scene kent een grote diversiteit aan disciplines maar ook aan beoefenaars en publiek. Waar in de reguliere kunstsector opleiding, sociaaleconomische positie en afkomst belangrijke factoren zijn voor cultuurparticipatie, speelt dit nauwelijks bij de urban scene: mensen met uiteenlopende achtergronden herkennen zich in de urban culture. Belangrijk daarbij is dat urban culture nauw verweven is met een lifestyle, met de identiteit van de deelnemer of bezoeker. Wel is het opvallend dat bij de beoefening van de meeste disciplines jongens in de meerderheid zijn. Grofweg zijn er een aantal *scenes* te onderscheiden: *hiphop scene*, *skater scene* en *urban scene*.

De knooppunten (ontmoetingsplekken) in de netwerken zijn in '*real life*' voornamelijk school, battles, cyphers, optredens, feesten en buurthuizen. Daarnaast wordt veel gebruik gemaakt van internet communities zoals Myspace en Hyves en verschillende forums⁴.

De urban arts scene bestaat voor het grootste deel uit autodidacten die vervolgens hun kunsten weer door geven via het peer-education principe. Omdat veel jongeren zich aangetrokken voelen tot urban arts en de verwevenheid met hun lifestyle, zie je ook een verwevenheid van welzijn en cultuur. Urban arts zijn zowel doel als middel tot een (maatschappelijk) doel. Verder is het van oorsprong een kunstvorm die met weinig middelen tot stand komt en waarvan de makers een sterke DIY-mentaliteit⁵ bezitten.

Binnen de hiphop is ook een onderscheid te maken tussen de oude en de nieuwe generatie. De oude generatie heeft een voorkeur voor 'old skool' hiphop, zoals die gemaakt werd aan het begin van de jaren '80 in de VS. Maar vooral ook trouw zijn aan de positieve filosofie waarmee die hiphop van oorsprong gemaakt werd.⁶ De nieuwe generatie (hiphop/RnB/urban) kent deze muziek (en filosofie) nauwelijks en heeft meer voorkeur voor de populaire hiphop van de laatste jaren, wat niet wil zeggen dat deze niet maatschappelijk geëngageerd is.

Werkplaatsen:

De straat: skaters en graffiti

Vanzelfsprekend is voor graffiti de werkplaats de straat. In bijna elke grote stad is er wel een Hall Of Fame. Dit worden ook wel hofjes genoemd en zijn legale plekken waar iedereen zijn of haar creatie op de muren kan spuiten. In Eindhoven is dit De Berenkuil. Dit is vastgelegd in de nota 'Graffiti: aanpakken of aanzien' (januari 2004). "De gemeente wil met de aanwijzing van de Berenkuil als 'graffitigalerie' een plek van culturele betekenis voor de stad Eindhoven bevestigen. De Berenkuil wordt door serieuze graffiti-spuiter al langere tijd getypeerd als een 'Hall of Fame'. (...) De keuze van de gemeente Eindhoven voor de Berenkuil is ingegeven door het feit dat deze al langere tijd bewezen bekendheid en status geniet in de (internationale) graffiti-wereld en ook gerespecteerde graffiti-schrijvers aantrekt. Met het bestemmen van een plek als deze wil de

---

⁴ Bijv. <http://wishkey.messageboard.nl/11003/> voor bboys (breakdancers)

⁵ DIY = Do It Yourself

⁶ http://www.zulunation.nl/HipHop_HistoryMonth.phtml

gemeente een scherp onderscheid aanbrengen tussen graffiti als kunstuiting van een subcultuur en de aanpak van graffiti die een bron van ergernis is voor burgers.”⁷

Op 18 en 19 augustus 2007 was er een internationaal evenement, Meeting of Styles, waarbij de Berenkuil nieuwe *pieces* (muurschilderingen) heeft gekregen.⁸

Ook voor skaters is de straat een vanzelfsprekende plek. Dat kunnen spontane plekken zijn maar ook aangelegde plekken met *halfpipes* en dergelijke zoals Skatepark Kasteellaan (buiten)⁹ of Skatepark Area51, gevestigd in een oude fabriekshal van Philips op Strijp S. In de stad zelf zijn meer ‘natuurlijke’ locaties zoals het stadhuisplein.

Thuis: rappers, DJs en producers

Rappers hebben in principe alleen een pen en papier nodig, DJs twee platenspelers en een mixer en producers (‘beatbakkers’) een computer, samples en software. Een slaapkamer of zolderkamer voldoet dus en met een geluidskaart en microfoon kunnen ook thuis de raps aan de tracks toegevoegd worden. Sommigen die langer bezig zijn bouwen studio met uitgebreidere faciliteiten en betere geluidsisolatie.

Dansplekken: Breakers

Hoewel een stuk karton op straat in principe voldoende is, verkiezen meeste dansers toch een iets luxere variant: individueel op een zeiltje thuis en met een crew in een wat grotere ruimte. Dat kan overal zijn: buurthuis, sporthal of leegstaand pand. Uiteindelijk is een ruimte met dansvloer en spiegelwand het meest ideale en sommigen huren dan ook een zaal in een sportcentrum of dansschool. Of richten zelf een dansschool op.¹⁰ Er is een groot verschil tussen mensen die vanuit de waarden van de hiphop cultuur een dansvorm beoefenen (Bboying en Rocking, Locking, Popping en Boogaloo) of vanuit louter interesse voor een dansvorm (vooral de beoefenaars van Streetdance).

Gesubsidieerde werkplaatsen

Gesubsidieerde werkplaatsen zijn Dynamo (studio, dansruimte, podium, hiphopcafé) en buurthuis/jongeren centrum De Uitwijk en ’t Akkertje (studio). Ook Skatepark Area51 wordt (deels) gesubsidieerd.

Verder moet ook de ruimte van kunstenaarscollectief Zesde Kolonne (www.kolonne.nl) vermeld worden. Deze bevindt zich in het winkelcentrum Vaartbroek, Woensel-Noord. Hier wordt ook ruimte geboden aan initiatieven zoals raplessen door Ghandiman (project Innercity Blues 040/MADproject).

---

⁷ Eindhoven Graffiti (bestrijding) is een kunst, Servicecentrum Handhaving, 14 december 2006

⁸ <http://meetingofstyles-com.oaxaco.net/modules.php?name=News&file=article&sid=157>

⁹ http://tacky.nl/skateboard/spotguide/spotguide_list_spots.asp?view=1&SpotID=1211

¹⁰ Flexx_N Dance Academy (<http://www.flexx-n-entertainment.com/>) en Dansschool Friends o.l.v. Vince Kemper (<http://www.dansschoolfriends.nl>)

Recentelijk zijn een aantal urban initiatieven ondergebracht in het oude fabriekspand Striip SE (www.striip-se.nl) op Striip S. Het betreft hier initiatieven die niet zozeer uit de hiphopcultuur komen maar meer uit de stedelijke (urban) cultuur. Het betreft een expositieruimte, klimmuur, winkel en videokunstenars.

Beeldvorming.

In de gevestigde cultuurpolitiek en kunstinstellingen wordt Urban Arts nog te veel als lower culture en entertainment gezien. Ook wordt geklaagd over weinig en weinig positieve berichtgeving in het Eindhovens Dagblad. Urban arts verdient meer erkenning en support als actuele artistieke ontwikkeling die daarmee ook veel aanknopingspunten heeft met de cultureel diverse samenleving. Verder is jongerenbeleid in gemeenten erg probleemgericht en heeft zit nog weinig visie op (en middelen voor) de kansen die een meer competentiegerichte benadering van jongeren biedt met urban arts als expressievorm.

Deze verbetering van de beeldvorming is zo noodzakelijk omdat het gebleken is dat het slechte imago negatief kan uitwerken op de beslissing tot subsidiëring en een beleid gericht op urban culture in de weg staat. Het is voor de positie van de straatcultuur van belang dat de beeldvorming genuanceerder wordt. Bij veel mensen en dus ook instellingen en beleidsmakers wordt het nog geassocieerd met hangjongeren, vandalisme en dergelijke terwijl het juist ook gaat om ondernemende jongeren die in hun vrije tijd met passie creatief, sociaal en sportief bezig zijn. Ook binnen de cultuursector dient het als volwassen (wordende) kunstvorm te worden gezien.

Ook binnen de eigen scene speelt beeldvorming een rol: talent moet zich vaak eerst landelijk bewijzen voordat ze lokaal serieus genomen worden. Als gevolg worden alleen de grote namen bezocht en gaat publiek liever buiten Eindhoven naar evenementen of concerten terwijl Eindhoven ook een goed (lokaal) aanbod heeft. Erkenning en herkenning van eigen talent en eigen aanbod is dus nodig. Eindhovens Trots, maar dan anders. Het kan voldoende zijn als 1 artiest of band landelijke bekendheid krijgt en die bekendheid ook gebruikt ten gunste van de Eindhovense scene. Vergelijk Peter Pan Speedrock, die in de rock zich profileert als typisch Eindhovens. Als een dergelijk band ook een Eindhovense upcoming act als voor programma gebruikt of op een andere manier steunt, gaat het balletje rollen. Een ander vorm van beeldvorming is een realistische blik ontwikkelen op de mogelijkheden binnen de hiphop om succesvol te worden en er je beroep van te maken. Veel hiphoppers hebben een (te) hoge verwachting van de mogelijkheden.

Makers:

Rap

Crew	naam	a.k.a.	bijzonderheden	website
Ambulant		Riagg		
Ambulant	Dave Rahmie	Skenkie / D'mon		http://www.myspace.com/skenkie
Ambulant	Fatih	Shine		http://www.myspace.com/shinysfood
	Mpanzu Bamenga	Black Pan		http://www.myspace.com/blackpan1
Elementaliteez				http://www.myspace.com/elementaliteez
		Kempi	Gecontracteerd bij Top Notch	http://www.tiskempi.nl/
RMP Crew		RadiCal		http://www.myspace.com/rmpcrew
		Macro		http://www.macronizm.nl
		Y'Skid		http://www.myspace.com/yskiddd
		Shocknsurprise		http://www.myspace.com/shocknsurprisemusic
	Paul Jhorai	Ghandiman		http://myspace.com/ghandiwon
	Kareem Gazuani	Kareemineel		http://www.kareemineel.nl
Treeclimbers	Frank Schotsborg, Joris Tilmans	Frank Nitty, Jay Hats, Brasco, Nasty Love		http://www.myspace.com/wencknitty www.myspace.com/thetcc
Zwart Wit		Jag-War, Skitt, Teccer, Kareemineel, Henen, Radical, Foe-Wett, Niccolo, D-lo & Fuji		www.soundclick.com/zwartwit040
La Melodia		MC Melodee & DJ I.N.T.	Gecontracteerd bij PIAS, heeft in Japan al een EP uitgebracht	http://www.myspace.com/lamelodiamusic www.lamelodia.com/
Stadsduiven		P. , Justus, Meester J, Projec-t		http://www.myspace.com/stadsduiven

Breakers (Bboys)

Crew	naam	a.k.a.	bijzonderheden	website
Flexx_n Squad	Sandy Provacia Rodney Martodrono	Sanflex GentleR	Heeft ook dansschool, dansleraar. Groep is recent opgeheven	http://www.flexx-n-entertainment.com/
Head2Toe	Stephan Velema , André Grekhov		Ook dansleraar bij Bruce Dance Factory en bij MADproject	http://www.youtube.com/watch?v=ZbvGc_UaBV4
Rugged	10 Leden,		3 ^e plek NK Breakdance 2006,	http://www.youtube.com/results?search_query=rugged+solutions

Solutions	waaronder Niek Traa	Just Do It	trainen in Dynamo. Niek = winnaar int. Red Bull BC 2007 (Stuttgart). Docent bij Friends & Flow Provider	www.myspace.com/justdoitniek www.redbullbcone.com/just-do-it

Graffiti

Crew	naam	a.k.a.	bijzonderheden	website
		Erosie		www.erosie.net

DJ

Crew	naam	a.k.a.	bijzonderheden	website
	Raymond Gesthuizen	Kid Sundance		http://www.fairdealrecords.com/ http://www.myspace.com/kidsundance
	Danny	DJ 2Hype		
	Jan Glas	DEEN		
		Wenck		

VJ/Video

Crew	naam	a.k.a.	bijzonderheden	website
	Jérôme Siegelaer	Stalker		www.dansmachine.nl
	Luk Sponselee		o.a. Bonobo-effect, lange speelfilm (2006)	www.kolonne.nl
	Monique Priem	Mooniq		www.mooniq.nl
Baaah Productions		B-Pro	Martial Arts, korte en lange films	www.b-pro.nl
Broet Productions	Ramon Etman en Frans Brok		Eerder project: Horizonica (horror)	www.horizonica.nl

Docenten/onderwijs

Organisatie	discipline	docenten	bijzonderheden	website
Flow Provider	breakdance, DJ-ing, rap, beatboxing, graffiti	diverse		www.hiphopworkshop.nl
Flexx_n Dance Academy	dans	Sandy Provacia, Rodney Martodrono		www.flexx-n-entertainment.com/
Danschool Friends	dans	Niek Traa, Roy van Hulten, Jip de Beer		http://www.dansschoolfriends.nl
Bruce Dance Factory	dans	Stephan Velema, Bruce Yanez		www.brucedancefactory.nl/
Starrplanet	dans	Jolanda v/d Geijn		www.starrplanet.nl
Balletstudio Valentijn	dans	Floor de Best, Judith Peters-De Vos		
CKE	dans	Coraline Demos		www.cke.nl
	dans	Bianca Pilarczyk		
	dans	Beauilly Rommy	First Base	Kindergroep
Rapclass Brabant	rap	Are MC, Nappi, Otti, Rocky, Sdiney	docentenpoel	http://www.rapclass-brabant.nl/
	rap	Paul Jhorai (Ghandiman)		
	rap	Macro		www.macronizm.nl/workshops.php
ROC Eindhoven - artiest	theater/drama	Patrick Hesdahl (coordinator)	Geen hiphop	http://www.roceindhoven.nl
Eindhovense school	Media, design	diverse	VMBO, MBO	http://www.eindhovenschool.nl/
Rockacademie	hiphop		HBO, Tilburg	http://www.rockacademie.nl/?page=57

Welzijn

Vanuit het welzijn zijn er een aantal organisaties actief met jongeren en de hiphopcultuur:

- **Welzijn Eindhoven:** Gesubsidieerde instelling. Jongerenwerk en buurthuizen. Uitvoerende organisatie van MADproject (zie projecten). <http://www.welzijneindhoven.nl/>
- **Dynamo:** jongerencentrum en onderdeel van Lumensgroep. Podium, hiphopcafé, studio, sport/dansruimtes, internetcafé en leslokalen. <http://www.dynamo-eindhoven.nl/>
- **Humanitas:** particuliere instelling, doet veel jongerenprojecten en heeft eerder in 2003 een project gedaan met thema urban culture. www.huminatas-eindhoven.nl
- **Urban School** – particulier initiatief, in oprichting. Werkt samen met Gemeente Eindhoven. Idee is om via het aanbieden van lessen en workshops in oa hiphop/urban maar ook algemene vaardigheden drop-outs weer structuur en discipline te geven.

Podia

In Eindhoven zijn een aantal podia voor hiphop. Er is programmering vanuit het podium zelf maar er wordt ook met zaalhuur gewerkt. Een goed voorbeeld daarvan is de Effenaar. Effenaar heeft een eigen programmering voor hiphop maar de feesten 'Etown' (nu 'Fresh') zijn een heel goed voorbeeld van Do It Yourself. Organisatie PurePressure huurt de Effenaar en doet alles zelf: vormgeving, mixtapes, DJ's, en vooral eigen geld. Ze hebben de kennis van zaken en krijgen hun achterban niet in beweging.

Lastig bij hiphop-publiek is dat het doorgaans niet kapitaalkrchtig publiek is en een deel van het publiek ook (te) jong is. De weinige inkomsten uit de drankconsumptie maken het lastig een rendabele activiteit te organiseren. Ook komt het publiek af op bekende namen en veel minder voor nieuw (lokaal) talent. De constructie van een lokaal voorprogramma met een landelijke act wordt eigenlijk niet (meer) gebruikt. Het Eindhovens publiek is ook verwend geraakt door landelijk bekende namen op de podia. Eindhovens hiphop-publiek gaat ook buiten Eindhoven naar concerten en evenementen.

- **Effenaar:** poppodium met o.a. hiphop-programmering. Capaciteit: 1500 resp 400 man. www.effenaar.nl
- **Skatepark Area51:** Skatepark, heeft ook podium met hiphopprogrammering (capaciteit: 200 man). <http://www.area51skatepark.nl/>
- **Dynamo:** Jongerencentrum met podium (400 man) en hiphopcafé (100). <http://www.dynamo-eindhoven.nl>
- **Plaza Futura:** Filmhuis/theater, doen 1 keer per jaar het Black Soil film festival (films mbt hiphopcultuur). www.plazafutura.nl
- **Parktheater:** Stadsschouwburg, incidenteel programmering hiphop/urban theater zoals van ISH. <http://www.parktheater.nl/>
- **Pop-Ei:** Poporganisatie met podium, café, studio en repetitieruimtes. Verhuizen eind 2007/begin 2008 naar Klokgebouw (Strijp S). Nieuwe podiumcapaciteit niet bekend. <http://www.popei.nl>
- **Altstad, de Bakkerij:** cafés met incidentele optredens op hun podium

Opmerkelijk is dat een groot deel van de formele sector zijn oorsprong heeft in de informele sector. De Effenaar is bijvoorbeeld ontstaan uit 2B, Pop-Ei is ontstaan vanuit de oefenruimte van de band Bots.

(Semi) Commerciële organisaties

Eindhoven kent een aantal commerciële organisaties waarvan enkele ook gesubsidieerde activiteiten doen

- **Flow Provider:** hiphop gerelateerde programma's, evenementen, educatieve- en artistieke projecten.
- **Samplism:** PA bedrijf, was eerder organisator hiphop-evenementen
- **Flexx_n Entertainment,** dansschool, productiebedrijf
- **Dansschool Friends,**
- **Bruce Dance Factory,** dansschool
- **Starrplanet,** dansschool
- **Balletstudio Valentijn,** dansschool

Festivals/evenementen

Er zijn dit jaar (2007) geen hiphopfestivals. Eerder zijn er een aantal edities geweest van Planet Rock, een landelijk/europees hiphopfestival in het Beursgebouw Eindhoven. De organisatie Planet Rock heet nu Flow Provider en heeft voor dit jaar, wegens het ontbreken van financiële middelen, geen grootschalig Hiphop festival in Eindhoven op het programma staan maar wenst in de komende jaren wel weer een hiphop festival in Eindhoven te organiseren. In Heerlen wordt IBE (een van de grootste Breakdance evenementen ter wereld) in samenwerking met Flow Provider georganiseerd. Flow Provider realiseert momenteel breakdance evenementen in de Effenaar, bijvoorbeeld Total Call Out en het NK Breakdance. Samplism organiseerde in het verleden op Koninginnedag een of meer podia met hiphop programmering. Incidenteel zijn er evenementen in Dynamo.

Een hiphopfestival zoals Hiphop in Duketown¹¹ dat lokaal en (inter) nationaal talent combineert, kent Eindhoven niet. Het zou een podium kunnen bieden voor lokaal talent maar ook meteen voor een referentiekader zorgen met de rest van het land. Deze functie wordt wel vervuld door wedstrijden waar hiphop ook een onderdeel van is, zoals Kunstbende en de Grolsch Popprijs. VPRO's 3voor12 heeft inmiddels ook een Eindhovense 'dependance'.

Wel hebben de onderstaande evenementen afgelopen jaar plaatsgevonden:

- **14 juni 2007: Urban Arts: the next level** ism Landelijk Platform Cultuurscouts, CVA en Kunstfactor, over groeitrajecten in de straatcultuur. Locatie: Area51
- **18 en 19 augustus 2007: Meeting of Styles**, internationaal graffiti evenement, ism Samplism. Lokatie: Berenkuil

Projecten

- **Stichting Skillz**: spinoff van het Zwart Wit project. Skillz zal als bemiddelaar optreden tussen de vragende partijen en het talent onder de jongeren. Het talent zal beloond worden voor hun inzet en de stichting breidt zijn middelen uit om dit talent te ondersteunen en verder uit te breiden. Project is niet gestart ivm MADproject.
- **MAD Projects (Music Art en Dance)**. Vijf projecten in vijf verschillende wijken die jongeren ondersteunen in het ontwikkelen en uitbreiden van hun talent. Deze jongeren werken samen toe naar een grote eindmanifestatie in Dynamo. Theaterstuk, 'Rappers leren Rappen' project, dansen, muziek maken, design, foto, film en customizen van sneakers. Zie ook: <http://www.madprojects.nl/>
- **Hiphop in het kader van CKV**. Stichting Flow Provider geeft workshops en presentaties in het basis- en middelbaar onderwijs. In het kader van het van CKV maar ook binnen de vakken LO, Nederlands, Engels en Tekenen. www.hiphopworkshop.nl
- **Be[com]ing Dutch: Creative Citizens** (Van Abbe, InterArt, Kosmose). Jongerendebatten waarin vragen over culturele identiteit en normatieve 'nationale' waarden op allerlei manieren aan de orde komen. Tijdens de bijeenkomsten is ook ruimte voor optredens van de jongeren zelf. Zie ook: www.vanabbemuseum.nl/cc en <http://www.stichtinginterart.nl/>

---

¹¹ <http://www.hiphopinduketown.nl/>

- **Part of You** (CKE). Jongerenproject gebaseerd op de vier elementen van hiphop. Docenten zijn toppers uit de Eindhovense scene. Als locatie wordt Area51 gebruikt voor graffiti, rap, productie. Breakdance wordt op een andere locatie gedaan.

Relaties lokaal

Relatie met Eindhoven Laboratoriumstad

Eindhoven heeft de ambities een innovatieve cultuurstad te zijn, wat zich uitsplitst in onderzoek en vernieuwing in de kunsten enerzijds en cultureel ondernemerschap anderzijds.

Onderzoek en vernieuwing

Het experiment en de vernieuwing hebben geen prioriteit in de Eindhovense hiphop-scene. Binnen de kaders van de kunstvorm wordt door sommigen gezocht naar vernieuwing (nieuwe moves of apartere beats) maar cross-overs met andere kunstvormen en experimenten met technieken vreemd aan het genre komen nauwelijks voor. De urban-scene, meer bevolkt door ontwerpers en kunstenaars, laat meer experiment zien.

Cultureel ondernemerschap

Cultureel ondernemerschap is sterk vertegenwoordigd in de hiphop-scene. Het eigengereide karakter van de kunstvorm, de DIY-mentaliteit¹², gebruik van goedkope productiefaciliteiten en (relatieve) onafhankelijkheid van subsidies leiden automatisch tot cultureel ondernemerschap. Denk aan het oprichten van dansscholen, platenlabels en productiebedrijven, organiseren van (commerciële) evenementen, maken van websites en graffiti in opdracht. Toch is het maar een zeer beperkte groep die zijn brood kan verdienen met urban arts en zelfs als het lukt, is het geen vetpot. Bij het ontbreken aan een goede afzetmarkt verdienen veel urban artists hun brood met lesgeven.

Strijp S

De oude fabriekspanden van Philips op Strijp S bieden een overvloed aan ruimte en een deel ervan wordt al benut door de hiphop/urban scene. Voorbeelden zijn Skatepark Area51 (SEU), dansschool Flexx_n Dance Academy (Klokgebouw) en een aantal initiatieven in het pand SE.¹³ Toch zijn er nog de nodige obstakels te overwinnen voordat een pand gebruikt kan worden (vergunningen, tijdelijke eigendomsconstructies, ontbreken van faciliteiten en infrastructuur, etc).

---

¹² DIY = Do It Yourself

¹³ Monk (bouldering), Youarehere (shop), Broet (film), 5-minuten-museum

Stimulering van creatief productieklimaat

De culturele sector, voor welke kunstvorm dan ook, heeft een goede voedingsbodem nodig (kweekvijver) voor de aanwas van nieuw talent, een creatief productieklimaat en een goede afzetmarkt. Deze drie aspecten kunnen niet los van elkaar worden gezien, ze hebben elkaar nodig en versterken elkaar. Voldoende werk zorgt ervoor dat talent in Eindhoven blijft. Voldoende talent in Eindhoven inspireert en stimuleert elkaar en zorgt voor aanwas. Talent kan nieuwe aanwas opleiden en daarmee tegelijkertijd ook weer geld verdienen.¹⁴ De urban culture is nog bezig met groeiproces en verwordt steeds meer een onderdeel van de reguliere sector. Van informeel naar formeel, van ondergronds naar bovengronds. De cultureel ondernemers uit de urban culture vinden uiteindelijk wel hun weg, maar krijgt pas een hoge vlucht als er een aantal obstakels verdwijnen en er een goede infrastructuur is. Beleid gericht op een creatief productieklimaat in de urban culture is daarom noodzakelijk maar op dit moment nog onvoldoende aanwezig.

Talentontwikkeling & professionalisering

Een creatief productieklimaat zorgt voor zowel artistieke als zakelijke ontwikkeling, oftewel talentontwikkeling en professionalisering. Eindhoven kent een aantal incidentele voorbeelden van kweekvijvers en talentontwikkeling:

- **Hiphopcafé Dynamo:** een aantal goede Eindhovense DJs heeft in het hiphopcafé van Dynamo zijn kunsten kunnen vervolmaken. Ook Jan Glas is hier begonnen, is vervolgens uitgewaaid naar Stratums Eind en heeft met Samplism veel hiphop evenementen opgezet. Hij is nu nauw betrokken bij Area51 en verzorgt daar de programmering. Samplism is nu een PA bedrijf, gerund door Frank Glas.
- **Kempi:** Eindhovense rapper met inmiddels een platencontract bij het grootste hiphoplabel in Nederland, Top Notch. Treed op op de grote poppodia van Nederland. Is door Dynamo van de straat geplukt en heeft, door een gesubsidieerd project, begeleiding gekregen van een tekstdocent en producer. De activiteiten hadden ook een aantrekkingskracht op ander talent uit de scene.
- **Zwartwit040:** succesvol hiphopproject vanuit jongerencentrum de Uitwijk, heeft veel talent boven water gehaald op gebied van rap, productie, dans, graffiti en webdesign. Ideeën voor een productiebedrijf (Skillz) konden niet worden uitgevoerd omdat het project een stedelijk vervolg kreeg: MAD-project. Ook hier het zwaan-kleef-aan principe: initiatief begint klein, maar al snel heeft het een aanzuigende werking op anderen die zich aansluiten.

Talentontwikkeling is inmiddels ook een hot item bij beleidsmakers dus is dit een goed moment om dit structureel op te pakken.

Op het vlak van professionalisering zijn er ook een aantal initiatieven (geweest). Stichting Alice en Kosmose hebben in oktober 2005 een dag georganiseerd, Urban + Business, en als vervolg daarop ondersteuning verleent aan de nieuwe dansschool Flexx_n Academy. Ook Flow Provider en het daaraan gerelateerde Event Provider is met haar kennis van zowel de hiphop-wereld als de wereld van evenementen actief in het ondersteunen en begeleiden van artiesten, docenten en organisatoren. Bianca Kersten van deze organisatie geeft ook les aan de Fontys over zakelijke en organisatorische onderwerpen. Recent initiatief is de oprichting van De Hub als steunpunt voor de creatieve industrie in Eindhoven.

---

¹⁴ Lesgeven (workshops & cursussen) en projecten doen is een belangrijke bron van inkomsten

Subsidies

Subsidies zijn een belangrijk maar ook een kwetsbaar beleidsinstrument. Op het moment dat 'het veld' de subsidies niet weet te vinden of de procedures een obstakel vormen, wordt het beleid niet succesvol gerealiseerd. Dit geldt des te meer bij urban culture. De vele raakvlakken met cultuur, sport, welzijn en economie hebben het gevaar dat gemeentelijk beleid door de verschillende diensten niet op elkaar afgestemd is. Ook wordt er binnen de gemeentelijke (uitvoerende) diensten nog te weinig met methodieken gewerkt waardoor de projecten onderling weinig samenhang hebben en iets opbouwen. De vele raakvlakken bemoeilijken ook subsidieaanvragen doordat er verschillende en procedures en contactpersonen zijn. Daarnaast worden raakvlak-initiatieven van dienst naar dienst gestuurd omdat de aanvraag nooit precies binnen het profiel van de criteria van die ene dienst past.

Faciliteiten en voorzieningen

Urban culture heeft ook een fysieke plek nodig. Dat kan zowel binnen als buiten zijn, bijvoorbeeld bij skaters en evenementen. Het vinden van een geschikte ruimte is vaak nog een hele klus. Als de ruimte eenmaal gevonden is, blijken vergunningen ook een potentieel obstakel te zijn. Voor starters, en dat zijn er veel, is vaak niet duidelijk welke vergunningen nodig zijn, laat staan hoe en waar ze aangevraagd moeten worden. Bij aanvraag kan de benodigde afhandelingstijd van de procedure een belemmering zijn en een negatieve beslissing kan op het laatste moment nog roet in het eten gooien. Het is in het verleden ook gebleken dat evenementen die te groot werden geen vergunning meer kregen, waardoor opgebouwd publiek en expertise voor Eindhoven verloren gingen.

In potentie zijn voldoende geschikte ruimtes in Eindhoven en heeft Eindhoven voldoende capaciteit qua podiumruimte en voorzieningen.

Samenwerking

Het eigengereide karakter van de urban culture heeft het gevaar van versnippering in zich: initiatieven die niet van elkaars bestaan weten. Het kan juist zorgen voor diversiteit in aanbod maar ook voor overlap. Samenwerking en afstemming voorkomen de overlap, contraproductiviteit en kan juist voor een meerwaarde zorgen zoals gebruikmaken van elkaars communicatie en publiek en het van de grond krijgen van initiatieven die te groot zijn voor de individuele partijen.

De Eindhovense scene is overzichtelijk qua aantal betrokken partijen. Er wordt al het nodige samengewerkt door de makers en ook door de organisaties. Zo werkt Flow Provider samen met een aantal culturele instellingen, met name de Effenaar, en heeft Area51 zeer breed palet aan partners, zoals TU/e, Design Academy, Gemeente Eindhoven, Van Abbemuseum, Mu, WEI en CKE. Dynamo biedt ondersteuning en faciliteiten en werkt daardoor vraaggericht en dus veel samen met vaak beginnende partijen. Doordat alle partijen daar in principe welwillend tegenover staan is het voornamelijk een kwestie van op de hoogte zijn van elkaars initiatieven en elkaar weten te vinden.

Relaties provinciaal, landelijk en internationaal

Eindhovense urban culture scene heeft relaties op verschillende niveaus. Hieronder een aantal voorbeelden.

Flow Provider heeft met een kantoor in Eindhoven én Rotterdam een landelijk bereik. Rotterdam is toonaangevend qua ontwikkelingen in de Nederlandse hiphopscène en er wordt gewerkt met nationale vertegenwoordigers welke hun respect binnen de scène ruimschoots hebben verdiend. Leden van deze stichting worden uitgenodigd voor toonaangevende internationale hiphopevenementen en hebben al een aantal Amerikaanse initiatieven een Europese variant geschonken. Het forum van een van de bestuursleden is een ontmoetingsplaats tussen ruim 1000 Bboys en Bgirls in Nederland en België.¹⁵

Area51 heeft met haar skatepark en skatewedstrijden een nationaal en zelfs internationaal netwerk opgebouwd en trekt daarmee mensen uit heel Europa. Area51 is verder bezig samen met andere skateparken in Tilburg en Amsterdam een bond voor skateparken op te richten.

Kunstbende (www.kunstbende.nl) is een talentenjacht met voorrondes op stedelijk en provinciaal niveau met een landelijke finale. Eindhoven is ook een van de steden die in de voorrondes meedoen. Kunstbende verzorgt ook een natraject met coaching aan de winnaars. Daarnaast is er ook de **Popronde** (www.popronde.nl) die bands maar ook hiphop-groepen de mogelijkheid biedt buiten hun eigen regio te spelen. Eindhoven is ook deelnemer.

Lowereast (www.lowereast.nl) is een organisatie die hiphop afkomstig uit het zuiden (Limburg & Noord-Brabant) promoot. Het wordt ondersteund door Pop-Ei, BRAM (Brabantpop), Studiorex en Ezhosting.

Via het internet worden ook de nodige contacten gelegd en onderhouden. Myspace.com is bij uitstek een netwerksite waar binnen de hiphop gretig gebruik van wordt gemaakt. Het 'vrienden'-netwerk strekt zich uit tot ver buiten de Nederlandse grenzen. Ook via bijvoorbeeld forums van websites worden netwerken opgebouwd. Op deze sites worden ook tips uitgewisseld mbt bijv. productie en zelfs tracks en raps uitgewisseld. Voorbeelden zijn www.hiphopinjesmoel.nl, <http://www.nlhiphop.nl>, <http://www.statemagazine.nl/> en <http://www.theboombap.nl/> .

---

¹⁵ <http://wishkey.messageboard.nl/11003/index.php>

Adviezen

Uit het voorgaande moge blijken dat er al veel is en veel gebeurt waarbij duidelijk is dat er veel initiatief bij de groepen zelf ligt. Het is een snel veranderende omgeving waar *street credibility* een belangrijke rol speelt. Benut het ondernemerschap en de Do It Yourself mentaliteit van deze jongeren. Daarom is het belangrijkste advies om de initiatieven niet zozeer te institutionaliseren maar wel faciliteren. Daardoor blijft de kracht van de initiatieven behouden: de eigenheid, snel kunnen inspelen op ontwikkelingen en geloofwaardigheid naar de eigen groep toe. Hieronder staan een aantal adviezen verder uitgewerkt.

Integrale aanpak

Zoals al eerder vermeld in de paragraaf “Stimulering creatief productieklimaat” is een integrale aanpak vanuit de gemeente nodig. De raakvlakken die urban culture heeft met de verschillende diensten maakt samenhang en onderlinge afstemming nodig. Dan pas gaat het beleid elkaar versterken i.p.v. frustreren. Er dient vanuit het perspectief van urban culture naar het beleid en beleidsinstrumenten zoals subsidies en vergunningen van de verschillende diensten gekeken te worden. Een vergelijkbaar traject doorloopt de gemeente nu op het vlak van diversiteit. Daarvoor is een programmamanager aangesteld die vanuit de volle breedte van de gemeentelijke diensten naar diversiteit kijkt en zorgt voor afstemming. Een vergelijkbare constructie is denkbaar voor urban culture. Een intern overleg opzetten is natuurlijk ook mogelijk maar het is essentieel dat er iemand zich verantwoordelijk voelt voor het onderwerp en het initiatief neemt.

Cultuuraanjager/netwerker

Niet alleen binnen de gemeentelijke diensten maar ook binnen het stedelijke netwerk moet afstemming komen. De noodzaak hiertoe blijkt ook uit onderzoeken gedaan in andere steden¹⁶ en bleek ook op de landelijke netwerkdag over Urban Arts van 14 juni 2007¹⁷, gehouden bij Area51. Conclusie van deze expertmeeting was dat er een grote behoefte is aan een cultuuraanjager/netwerker met overzicht van en inzicht in het culturele veld van de urban arts.

Met de volgende onderwerpen zou de cultuuraanjager zich actief moeten bezighouden:

- Bruggen slaan tussen de formele en informele sector, ofwel de gesubsidieerde sector en het niet/semi-gesubsidieerde circuit.
- Zorgen voor ketenvorming (of kolomvorming) tussen cultuureducatie, amateurkunstonderwijs, voorbereidend onderwijs (MBO), beroepsopleiding (HBO) en de podia (de beroepspraktijk). Zodoende bevorderen van artistieke ontwikkeling / talentontwikkeling
- Verbeteren van samenwerking door bekendmaken en onderling afstemmen van initiatieven, waardoor mogelijk overlap en onnodige concurrentie uitblijft en onderlinge versterking ontstaat

---

¹⁶ Onderzoeken gedaan door Janny Donker voor de gemeente Utrecht en Den Haag (2007)

¹⁷ Urban Arts, the next level. Groeitrajecten in de straatcultuur. Organisatie: Landelijk Platform Cultuuraanagers ism CVA en Kunstfactor

Ruimte & Ondersteuning

Voor starters in de urban scene maar ook uit andere hoeken zijn modellen waarbij én ruimte én financiën én ondersteuning aangeboden wordt. Hier zijn verschillende modellen voor mogelijk:

- Een constructie zoals van de jeugdwerkcorporaties, die onder andere toegepast wordt bij de Hall of Fame in Tilburg.¹⁸ Werkeloze jongeren worden geholpen met het vormgeven van hun droombaan door het bieden van (kantoor)ruimte, startsubsidie en coaching bij het opzetten van een bedrijf. De bedrijfjes onderling zijn ondergebracht in een corporatie en leveren diensten aan elkaar.
- In Eindhoven heeft Flow Provider/Event Provider plannen ontwikkeld voor het bieden van ruimte en ondersteuning. Zij hebben expertise op het gebied van zowel hiphop en zakelijke aspecten.
- Een samenwerking van De Hub (steunpunt voor de creatieve industrie), de Atelierstichting in oprichting (centraal loket voor creatieve ruimtes) en NV Rede (startersubsidies).

Landelijk gezien is samenwerking met het project Van Talent naar Beroep¹⁹ interessant, een samenwerking van Kunstenaars&co en NetwerkCS.

KISS-principe²⁰

Bij subsidies zijn een aantal vereenvoudigingen mogelijk:

- 1 loket met een accountmanager zoals bij grote fondsen met lijntjes naar verschillende diensten en kennis van en overzicht op alle mogelijkheden
- Vereenvoudigen van procedures: aanbestedingsmodel met drempelbedragen en een eenvoudiger procedure en verantwoording bij lagere bedragen
- Raakvlakfonds, of meer themagerichte subsidies waar meerdere diensten bij betrokken zijn
- Waar mogelijk subsidiëring in natura, door beschikbaar stellen van faciliteiten (o.a. ruimte) en ondersteuning

Ook bij het opzetten van projecten zijn vereenvoudigingen mogelijk. Projecten niet te groot opzetten of onderdeel maken van een grote organisatie. Dit vergroot de slagkracht en dus slagingskans. Het werken met kleinere budgetten (subsidies) heeft als voordeel verkorte procedures en vereenvoudigde verantwoording dus minder administratieve lasten. Teveel bureaucratie, overleg en beslissingsniveaus zouden vertragen en dus frustreren.

---

¹⁸ http://www.vanwajongnaarwerk.nl/projecten_details.asp?ID=22 / <http://www.jeugdwerkcorporaties.nl/>

¹⁹ <http://www.vantalentnaarberoep.nl/>

²⁰ KISS is een Engels acroniem, al is de precieze betekenis niet altijd onomstreden. Bekende versies zijn Keep It Simple, Stupid en Keep It Small and Simple